

SAVAŞ BARONU **ZAHAROFF**

Anthony ALLFREY

Türkçesi

Bahriye Ilgın HELVACIOĞLU

BIYOGRAFI

Anthony ALLFREY

Londra'da doğdu; İngiltere, Amerika ve Fransa'da eğitim gördü. Portekiz'de yaşadığı sırada, aylık bir ekonomi bülteni hazırladı. *The Dictionary of National Biography*'nin hazırlanmasına katkıda bulundu. *Savaş Baronu Zabaroff (Man of Arms)*, *Edward VII and His Jewish Court* ve *The Goldschmidts*'in yazarı olan Anthony Allfrey, 2010 yılında vefat etti.

Savaş Baronu Zaharoff

Anthony ALLFREY

Türkçesi
Bahriye Ilgın HELVACIOĞLU

Cümle Yayınları- 42

Biyografi- 11

•

Yayın Yönetmeni: **Muhsin METE**

Kitap Editörü: **Mehmet Can DOĞAN**

•

Savaş Baronu Zaharoff/Anthony ALLFREY

Özgün Adı: Man of Arms: The Life and Legend of Sir Basil Zaharoff

İngilizce aslından çeviren: Bahriye İlgin HELVACIOĞLU

•

Teknik Hazırlık: **Kelime Yayıncılık**

•

Kapak ve Sayfa Tasarımı: **Sarakusta**

www.sarakusta.com.tr

•

© **Anthony ALLFREY**

© **Kelime Yayıncılık Reklam Tic. Ltd. Şti.**

Sertifika No: 31337

Bütün yayın hakları saklıdır.

Kaynak gösterilerek yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

•

Birinci Baskı, **Haziran 2016**

ISBN: 978-605-9147-35-4

•

Kelime Yayıncılık Reklam Tic. Ltd. Şti.

Reşit Galip Cad. Hatır Sok. Nu: 23/2 06700 GOP/ANKARA

Telefon: (0312) 437 08 85-437 08 86 Faks: (0312) 437 08 87

www.cumleyayinlari.com e-posta: bilgi@kelimeyayincilik.com

•

Baskı: **Dumat Ofset Matbaacılık San Tic Ltd Sti**

dumat@dumat.com.tr

•

Cümle Yayınları, Kelime Yayıncılık'ın tescilli markasıdır.

İçindekiler

Görseller	7
Teşekkür	13
Önsöz	17
1. Kökeni ve Gençliği	25
2. Evliliği ve Newgate	33
3. Ada Dönemi	43
4. Dalış	79
5. Ordular ve Adamlar	89
6. İlk Aşk	103
7. Gezgin Satıcı	109
8. Birleşik Ordular	127
9. Doğu İmparatorlukları	145
10. Samimi İlişkiler	171
11. Özel Hayatlar	193
12. Savaş Hizmetleri	207
13. Ege Dengeleri	217

14. Türkiye Görüşmeleri 229
15. Son Hamle 285
16. Başışlar 309
17. Çöküş 327
18. Doğu Eleştirileri 335
19. Banker, Petrolcü, Aracı... 361
20. Monte Carlo ve Evliliği 377
21. Zayıflık 389
22. Senato Komitesi, Kraliyet Komisyonu 399
23. Son Arzu 413
24. Ölümü 427
25. Kapanış 437
- Kronoloji 445
- Yararlanılan Kaynaklar 453
- Muhtelif Yayınlar 455

Görseller

Harita: Balkan Devletleri ve Osmanlı İmparatorluğu
(*Reg&Marjorie Piggot*)

Zaharyas Basilius Gortzacoff (diğer ismiyle Zaharoff) ve
Emily Ann Burrows'un nikâh imzaları.

Abdülhamid, 1886 yılında Osmanlı Deniz Kuvvetleri için
Barrow'da inşa edildi. (*Plenty Ltd*)

Nordenfelt Denizaltı Gemisi satış ve teknik ekibi, İstanbul
1888 (*Sveriges Tekniska Museet, Stokholm*)

Maxim, 1883 yılında patenti alındı, ilk gerçek otomatik
silah (*Vickers Plc*)

Sör Hiram Maxim ve ürettiği silahı. (*Vickers Plc*)

Çinli bakan Li Hung-Chang için ağaç kesim gösterisi.
(*Vickers Plc*)

Hiram Maxim'in buhar makineli "uçacağı" Bexley
yakınlarındaki kır evinin korkuluklarında. (*Vickers Plc*)

Savaş kruvazörü Rurik Rusya için 1906 yılında Vickers
tarafından yapılmıştır. (*İmparatorluk Savaş Müzesi*)

Sör Vincent Caillard, Vickers firmasının 1906-1927 yılları
arası finansman müdürü. (*Vickers Plc*)

Albert Vickers, "Don Alfredo", Vickers'ın 1909-1918
yılları arası yönetim kurulu başkanı. (*Vickers Plc*)

Enver Paşa, 1908 yılında Genç Türklerin lideri. (*BBC Hulton Fotoğraf Müzesi*)

Eleutherios Venizelos, dört dönem Yunanistan Başbakanı. (*BBC Hulton Fotoğraf Müzesi*)

Georges Clemenceau (*BBC Hulton Fotoğraf Müzesi*)

Sör Basil Zaharoff, Monte Carlo'da sağlık yürüyüşünde. (*Societe des Bains de Mer, Monako*)

Basil Zaharoff, İngiliz Büyük Haç Şövalye Nişan töreninde. (*İngiliz Kütüphanesi*)

Sör Basil ve Lady Zaharoff, evliliklerinin ertesi gününde habersiz çekilmiş bir fotoğraf. (*İngiliz Kütüphanesi*)

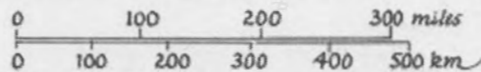
Resim Taslağı: Ne olursa olsun, bizim Maxim silahımız var (*The Modern Traveller, 1898*)

Resim Taslağı: Uygarlığın "Maxim"lerinden biri, Punch, 1893. (*İngiliz Kütüphanesi*)

THE BALKAN STATES & THE OTTOMAN EMPIRE
National boundaries after the Balkan War 1912-13

Teşekkür

Ne kadar güzel olsa da, nazik ve içten teşekkürlerimi böylesi sade bir sayfaya sığdırmak durumunda olmak oldukça zor. Birçok defa istisnai yardımlar için kişisel olarak teşekkürlerimi hâlihazırda sunmuş olarak upuzun listemi ancak kısaltılmış bir şekilde sunabilirim.

Uzun bir süre boyunca bana gösterdikleri misafirperverlikleri ve hoşgörülerini için Anne ve Peter Thorold'a; benim adıma gerçekleştirdiği dur durak bilmez araştırmaları için Anne'ye özel bir teşekkür borçluyum.

İlk başta kendimi tanıtır tanıtmaz şirketin kayıtlarının dizilişi ve indekslemesinde inayetle büyük bir çaba sarf eden ve emekliliği süresinde benden yardımlarını esirgemeyen Vickers'tan Bay Hugh Scrope'a çok şey borçluyum. Bay William Scanlan Murphy çalışmama cömert bilgiler ile oluşturduğu George Garrett Paşa biyografisi *Denizaltının Efendisi* için istediği ancak çok uzun zaman sonra elde ettiği bir Zaharoff fotoğrafı sağlamıştır.

Asquith gazetelerinden alıntı yapmama olanak sağladığı için Lord Bonham-Carter'a; Lloyd George gazetelerinden yararlanmamı sağlayan Beaverbrook Kurumu'ndan Bay A. J. P. Taylor ile Lordlar Kamarası Arşiv Odası'ndan Bay H. S. Cobb'a; Kolombiya Üniversitesi Eşsiz Kitaplar ve El Yazmaları Kütüphanesi William Shaw gazeteleri için Bay Kenneth A. Lohf'a ve Oxford Üniversitesi arşiv görevlilerine de şükranlarımı sunmak

istiyorum. Alıntı yaptığım birçok kitabın yazarları ve yayıncılarına ve bana kaynak sağlayan gazete editörlerine de teşekkürü bir borç bilirim. Bu teşekkürümü onlara duyduğum minnettarlığın güçlü bir kanıtı olarak kabul edeceklerine inanıyorum.

Tüm bu çalışma süresi boyunca atılan her adımda kütüphanelerden arşiv görevlilerine, küratörlerden tarihçilere kadar birçok kişinin cömert destekleri bulunmaktadır. Bay Giles Barber (Taylor Enstitüsü, Oxford Üniversitesi), Bayan Elizabeth Bennett (Churchill Koleji, Cambridge), Bay D. M. Blake (Hindistan Resmî Kütüphane ve Arşivi), Bay K. V. Bligh (Lordlar Kamarası Arşiv Odası), Bay Michael Brock (Nuffield Koleji), Bay G. P. V. Collyer (Taylor Enstitüsü, Oxford Üniversitesi), Kumandan Richard Compton-Hall (HMS Dolphin, Grosport), Bay Oliver Everett (Kraliyet Arşivi, Windsor Castle), Doktor R. W. Ferrier (İngiliz Petrolü), Bay Henry Gillett ve Bay John Hodgson (İngiltere Bankası), Bay J. P. Hudson (İngiliz Kütüphanesi), Bay Ian Low (Ashmolean, Oxford), Bayan P. J. McCrory (Rugby Okulu), Bayan Phyllida Melling (Guildhall Kütüphanesi), Bayan Dorothy Norman (İngiliz Doğal Tarih Müzesi), Bay A. E. B. Owen (Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi), Bay H. Sykes (Bristol Şehir Kütüphanesi), Bayan Ruth Vyse (Bodleian Kütüphanesi, Oxford), Bay Adrian Withworth'e (Bilim ve Teknoloji İmperyal Akademisi) minnettarım. Ayrıca İngiliz Kütüphanesi, Okuma Salonu ve Gazeteler Kütüphanesi, Devlet Arşivleri Ofisi ve Londra Kütüphanesi personellerine de teşekkürlerimi sunarım.

Özverili bir şekilde çalışmaya katkı sağlayan ve çoğu zaman önemsiz olarak nitelendirilen bazı noktalar üzerinde oldukça meşakkatli çalışmalarda bulunan daha birçok kişiye çok şey borçluyum. Muhterem W. M. Atkins (Hanover Meydanı, St. George Kilisesi), Sayın Richard Beaumont (James Purdey & Sons LTD.), Bay Victor Blank (Charterhouse Japher LTD.), Bay Nicholas Bratza QC, Bay J. Coleman (Plenty LTD.), Bay A. H. Cundy (Henry Poole & Ortakları), Bay Hugh Curran (Laing & Cruickshank), Bayan S. Ferneyhough (West Midlands Poli-

ce), Prens Yuri Galitzine, Dwyfor'dan Earl Lloyd George, Bay John Grigg, Bayan Mary Hunt (İngiliz Konsolosluğu, Paris), Muhterem Martin Israel (Holy Trinity Kilisesi, Prens Consort Yolu), Bay Michael MacQuaker, Bay G. F. Miles (Barclays Bankası LTD.), Bay Iain Mitchell (Ellis Peirs & Genç Jackson), Başı Kumandan D. H. G. Rice (Merkezî Yargıtay, Şövalye Nişanı), Bayan James Sherwood (Orient Express), Valderano Dükü, Bayan Georgina Yates (Metropolitan Police) ve Bay Morris West'e teşekkür ederim. Fransa'da teşekkür borçlu olduğum Bay Pierre Salinger ve Bay W. Dowell (ABC News); Maltre Jean Beauvillain, Bay Joseph Biaggi, Bay Jean Daubigny (Polis Makamı, Paris), Genral Delmas (Kara Kuvvetleri Tarih Servisi), Profesör Jean-Baptiste Duroselle (Fransa Enstitüsü), Bayan Nadia Lacoste (Monako Eyaleti Basın Merkezi), Bay Laurent Morelle (Paris Akademisi), Bayan Patricia Oliver ve Bay F. Rosset (Societe Bains de mer, Monako), Bayan Martine Savary (Bernard Grasset Yayınları), Bay Marcel Wormser (Clemenceau Müzesi ve Fransa Bankası Genel Konsey Sekreteri).

Yakın çevreme tekrar dönecek olursak, Türk Büyükelçisi Saygıdeğer Rahmi Gümrukçüoğlu'na, Dr. Victoria Solomonidis ve Yunan Konsolosluğu'ndan Kaptan G. Togas'a ve tabii ki Bay Alexandre Sgourdeos'a teşekkürlerimi sunarım.

Atlantik'in diğer tarafında, Bayan Adele Bellinger (New York Halk Kütüphanesi), Bay David J. Bishop (Deniz Kuvvetleri Bölümü), Bay Bernard R. Crystal (Kolombiya Üniversitesi Kütüphanesi), Bay Nicholas Field-Johnson (Kaliforniya Ticaret Bankası), Bay Katherine Loughney (Kongre Kütüphanesi), Bay Vincent T. Malcolm Jr (Elektrikli Gemi Dairesi, Genel Dinamikler İşbirliği) ve Bayan Caroline Marks'a (Morgan Guaranty Trust Şirketi) ayrı ayrı teşekkür ederim.

Son olarak, şirketinde oldukça verimli bir şekilde araştırmalarda bulunduğum Bay Kenneth Rose'a, destekleri için Bay Anthony Blond'a, Bayan Jacintha Alexander'a, Bayan Venetia Pollock'a, temsilcim Bay Andrew Lownie'ye ve tabii ki gösterdikleri ihtimam için yayınevine çok teşekkür ediyorum.